

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאני שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

נמצא בעמוד השישי

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

שמעו ה' קול יהודה (דברים לג. ז)

כתב מהר"א נדאף זצ"ל בחיבורו 'פתחון טוב' על פס' זה בזה"ל: בזהר ויחי ד' רמ"ט ע"ב וז"ל: צהלי קולך בת גלים. האיי קרא לכנסת ישראל אתאמר בגין דאיהי משבחת ליה לקוב"ה בקלא משבחה וע"ד צהלי קולך. מכאן אוליפנא כל מאן דבעי לשבחה לקוב"ה בקלא בעי ליה קלא נעימותא דיתערב לאחרינן דשמעין ליה ואי לאו לא יקום לארמא קלא וכו'. ועוד הביא ראייה מהלויים דכתיב ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. מ"ט, בגין דקליה נמיך ולא (יתערב) יערב לאודנין כשאר חברוי. בדין מעברין ליה מהאיי צבא העבודה דלעילא דקיימין לנגנא לגבי האי עבודה וליקרא לשמא קדישא (ר"ל מלכות) כדקא חזי ע"ש. עכ"ל. למדנו שלא כל אחד ואחד ראוי להיות ש"צ להשמיע קולו לפני קונו, וכבר אמרו חז"ל שאחד מהדברים הנצרכים לשליח ציבור שיהא קולו ערב כמובא בגמרא (תענית טז.) 'ויש לו נעימה וקולו ערב', וכן נפסק בש"ע סי' תקע"ט ה"א. ואפילו הלויים עצמם שהיו מהם שוערים ומהם משוררים היה אסור לשוער לשורר וכן להיפך (ערכין יא.).

ועתה שמצות 'ושמחת בחגך' (דברים טו. יז) בעצמתה, ויש ענין לשיר ולשמוח. משתדלים תמיד לתת לבעלי הקולות לשיר והשאר מצטרפים עמו או שומעים אותו וכך היה גם אצל אבותינו הקדושים יהודי תימן נע"ג. אך יש הנפגעים מזה שלא שמים אותם מבעלי השיר. וזה תימה גדולה, כי אם בורא עולם שברא אותנו לא נתן לו קול ערב א"כ מה לו להלין, כל אחד ואחד בתפקידו הוא. ומדוע אינו מתרעם למה אינו מלך או נגיד? ובכלל לא ברור ממה יש להיפגע? וכי מי שאין קולו ערב זה מראה על חסרון? וגם מי שזיכהו ה' ב"ה לקול ערב, אם אינו יודע את משקלי השיר ותורת הנעימה, אין שירתו נעימה ועליו ראוי לומר אל תשמעני את קולך כי קולך עורב.

ומאידך יש אנשים ענוים ושפלים למאוד, שעל אף שחננם ה' ב"ה בנעימה ובערבות הקול, נחבאים אל הכלים ומתנהגים בענוה יתירה שאין מקומה בכאן. דכבר אמרו חכמים (משלי ג. ט) 'כבוד את ה' מהונך' ממה 'שחננך' ויש הגורסים אל תקרי מהונך אלא 'מגרונך' וראה במדרשים, והכל אחד. ופשוט שגם מי שזכה לנעימה וקול ערב שאסור לו להתגאות בזה ואצ"ל בזה.

והרחבנו מעט בזה מפני שזה אחד הדברים שצריך לחנך את הילדים שכל אחד ואחד יכיר מקומו ולא ימציא עצמו להיות מן המשוררים כפי שמצוי כיום. ויש המחמיריים וממציאים עצמם לשיר במקום שיש אנשים גדולים ועליהם ימליץ הפס' (ישעיה ג. ד) זנתתי נערים שריה"ם ה"י. ומאידך יש ילדים שבטבעם הם ביישנים מאוד ונמנעים מלשיר גם בין הילדים או בחברת משפחתם, וע"כ הם צריכים הכוונה שעליהם לכבד את ה' במה שחננם וויש מהילדים שכלל לא ידועים למחנכיהם או הוריהם כבעלי קולות, מפני שלא פתחו אף פעם פיהם בשירו. ומאידך גם הילדים המשוררים יש להרגילם להתנהג בענוה גם בין חבריהם. וכמו"כ יש לחנכם שמי שלא זכה לקול ערב אין בזה כלל חסרון, ואיזהו עשיר השמח בחלקו. ויש לידע שגם אבותינו בתימן לימדו את הילדים שירה, ואת המחוננים שבהם לשירה למדו יתר על כולם ועיין מצפי"ת עמ' -.

ואין בכל דברינו אלו ח"ו לחזק את מה שנתקבל גם אצל הרבה מבני התורה שנותנים לחתן בר מצוה וכיו"ב לשיר לקול מחיאות הכפים של הקהל וואין בכונותינו כאשר הילד שר ביחד עם חבריו במעגל, שנעשה כביכול אליל זמר, ומה יעשה הילד ולא יחטא כשמניחים על לבו יוהרא ב"מ, וכך היא דרכו של הסטרא אחרא להתחיל כביכול במצווה לעודד ולשמח את הנער ואחריתה מי ישורנה. כמו"כ מה שיש כאלה העושים ערבי שירה עצמית (בלע"ז 'קרויקי') הוא דבר פסול למאוד המעורר באדם וכ"ש בילדים את מדת הגאווה, ואף מושכחו אט אט מן התורה לעינוגים אשר אינם מוסיפים ביראת ה', באיצטלא שהשירה הזאת מקרבת אותו אל ה' ואכמ"ל.

וה' ב"ה יזכנו לשמוח בשמחה אמיתית בשמחת בית השאובה המושכת על האדם רוח טהרה וקדושה אכ"ר.

ברנת תוסיפו שנים רבות שמחים במועדים טובים שלוחה

לכל קוראי העלון ולכל אחינו כל בית ישראל יע"א

מִן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

הרב הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת חימן

מתוך השיעור השבועי מוצש"ק במדבר שנת ה'תשע"ג

דין תוספת יום טוב בכניסה וביציאת החג כדין תוספת שבת. האם שייך תוספת בזמן בין השמשות, כמה הוא התוספת והאם הדבר תלוי בתפילת המנחה. כולם יודעים שישנה 'תוספת שבת', ו'תוספת יום הכיפורים', פשיטא, והדבר ידוע ומפורסם. אבל שישנה גם 'תוספת יום טוב' שלמעשה הדין הוא אותו הדבר כמו בשבת, חושבני שהדבר אינו ברור לכולם.

בפרט במוצאי ימים טובים, הרבה מתפללים אז ערבית כמו בכל יום רגיל. במוצאי שבתות, מתפללים מאוחר, בכדי להוסיף מן החול על הקודש, אבל במוצאי יום טוב הם מזדרזים, כיון שלא שמים לב שישנו חיוב של 'תוספת יום טוב', בדיוק כמו בשבת, אין שום הברל ביניהם.

דבר זה מפורש בכל הפוסקים, ומקורו בגמ' במס' יומא (דף פ"א ע"ב), תניא, ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש [ויקרא כ"ג, ל"ב], יכול יתחיל ויתענה בתשעה? תלמוד לומר בערב. אי בערב, יכול משתחשך? תלמוד לומר בתשעה. הא כיצד? מתחיל ומתענה מבעוד יום, מכאן שמוסיפין מחול על הקודש. ואין לי אלא בכניסתו, ביציאתו מניין? תלמוד לומר מערב עד ערב. ואין לי אלא יוה"כ, ימים טובים מניין? תלמוד לומר תשבתו. אין לי אלא ימים טובים, שבתות מניין? תלמוד לומר שבתכם. הא כיצד? כל מקום שנאמר שבת, היכן שכתוב לשון שבתה, יש עניין להוסיף לפני ולאחרי. מכאן, שמוסיפים מחול על הקודש.

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

וכך נפסק הדבר להלכה. אם כן, זה אינו מוסכם לפי כל הפוסקים, וישנם פה בגמרא גם חילופי נוסחאות. ראשית, נחלקו רבוותא האם חיוב תוספת הוא מן התורה, או מדרבנן? ועל מה בדיוק חיוב התוספת? הרמב"ם סובר [שביתת עשור פ"א ה"ז], שחיוב התוספת ביה"כ הוא על העיניו, לא על איסור המלאכה. רק על החמשה דברים שמתענים בהם ביה"כ, עליהם יש תוספת. השאלה, למה הרמב"ם לא מזכיר את התוספת במפורש לגבי שבת ויו"ט? לא ניכנס כעת לפלפולים ולכל חילוקי הדעות, אבל להלכה למעשה בודאי שהדבר מקובל גם אצלנו. והרבה מפרשים לומדים כך גם בדעת הרמב"ם. וישנה ראייה לדבר זה מדברי בנו רבינו אברהם, שהוא נוקט בפשטות שישנו דין תוספת גם בשבת. א"כ, הדבר היחיד שאינו פשוט הוא, האם חיוב זה הוא מן התורה, או מדרבנן.

בכל אופן, ישנה חובה להוסיף בערב שבת מן הקודש על החול. דהיינו, להכניס את השבת מוקדם, ממש לפני שהשבת נכנסת. שבת לכאורה היינו כ"ד שעות מכניסתה. נניח שהשבת נכנסת בשקיעה, א"כ השבת היא עד השקיעה הבאה, כ"ד שעות במדויק היא כולה שבת. אבל צריך להוסיף, מלפני כן. מה שאמרתי אינו כ"כ פשוט, כי ישנם הטוענים, שזמן התוספת הוא בבין השמשות בעצמו, כי צאת הכוכבים הוא בודאי לילה. בין השמשות, שהוא בין השקיעה לצאת הכוכבים, הוא ספק יום ספק לילה, ויש עניין להוסיף מחול על הקודש. זאת שיטה שאינה מקובלת והיא לא ידועה, אבל אינה מופרכת.

ואכן לכאורה, השיטה הזאת קשה. כי 'בין השמשות', הוא ספק יום ספק לילה, כמו שאנחנו אומרים בפרק במה מדליקין [שבת פ"ב, תפילת ליל שבת] ספק חשיכה ספק אין חשיכה. ישנו ספק. וכפי שמסבירים, 'ספק חשיכה' בע"ש, 'ספק אין חשיכה' במוצ"ש. כיון שזמן זה הוא ספק יום ספק לילה, א"כ לא מדין 'תוספת' אסור לעשות כעת מלאכה, אלא הדבר נוגע באיסור דאורייתא. כי אם עכשיו שבת, אסור לעשות מלאכה, וזהו לא מדין 'תוספת', זהו העיקר, שמא עכשיו כבר שבת. מי מחליט לך שכעת עדיין יום? אולי בין השמשות הוא לילה, וכבר מהשקיעה נכנסה שבת? זהו ספק בכל דיני התורה.

אבל הדבר אינו פשוט, כי בעל מנחת חינוך [מצוה שי"ג אות ט', מהדרא חדשה אות ט"ז] מדייק מדברי הר"ן [יומא דף ב' ע"ב מדפי הרי"ף], שחיוב 'תוספת' הוא רק למאן דאמר ספיקא דאורייתא 'מן התורה' לחומרא. יוצא א"כ, אם תוספת שבת היא מן התורה, א"כ בין השמשות הוא ספק בדאורייתא. אבל למאן דאמר שספיקא דאורייתא 'מדרבנן' לחומרא, אבל מן התורה הוא לקולא, כמו שהגמרא אומרת במסכת קידושין [דף ע"ג ע"א], לא יבא ממזר בקהל י"י [דברים כ"ג, ג'], ממזר ודאי הוא דלא יבא, הא ממזר ספק יבא, א"כ מן התורה ספק זה מותר. ובין השמשות הוא ספק, וממילא אין איסור מדאורייתא. לכן דין תוספת הוא מן התורה, לפי השיטות האלה.

ידוע ומפורסם כי זוהי שיטת הרמב"ם, שמדאורייתא ספק דאורייתא לקולא, ומדרבנן הוא לחומרא. כך כותב בפרק תשיעי מטומאת מת [הלכה י"ב], דבר ידוע, שכל אלו הטומאות וכיוצא בהן שהן משום ספק, הרי הן של'דבריהן. ואין טמא מן התורה, אלא מי שנטמא טומאת ודאית. אבל כל הספיקות, בין בטומאות בין במאכלות אסורות בין בעריות ושבתות, אין חוששין להם אלא מדברי סופרים.

בא הראב"ד וצועק, אמר אברהם, זהו שיבוש גדול, שהרי אמרו בכמה מקומות [שבת ל"ד ע"א, ביצה ג' ע"ב], ספיקא דאורייתא לחומרא, ספיקא דרבנן לקולא. וזו ספיקא דאורייתא היא. אבל היה לו לומר, משום דהוה ליה ספק ספיקא, ואפילו בדאורייתא לקולא. הוא טוען, הלא מפורש בהרבה מקומות בש"ס, שספק דאורייתא הוא לחומרא.

מתרץ מרן בכסף משנה, אכן הרמב"ם לא חולק על כך, והוא בודאי סובר שספק דאורייתא לחומרא, אבל הוא לא 'מן התורה' לחומרא, אלא 'מדרבנן', ומן התורה ספק זה לקולא.

אם כן יוצא, שהרמב"ם סובר 'ספק דאורייתא לחומרא' מדרבנן, כן שיטת הרמב"ן. ולדעת הרשב"א, ספק דאורייתא מן התורה לחומרא. כמו הראב"ד. נמצא שלשיטת הרמב"ם, שספיקא דאורייתא מן התורה לקולא, יש כאן חידוש, יש דין 'תוספת' בבין השמשות 'מן התורה', וא"כ יש בכך ממש.

התודה והברכה משפע בריכה העליונה, שלווחה לידידנו היקרים אשר בכל השנה מידי חדש בחדשו מחזקים ידינו ביד גדיבה, ה"ה החפצים בעילום שמם הי"ו. יה"ר שיפתחו להם כל השערים הנאמרים בקדיש בימים נוראים, ולא יסגרו דלתותיהם בפניהם לעולם ולעולמי עולמים, אכי"ר

מֵרֵן נִשְׂיָא הַמוֹסְדוֹת

אבל לא נקטינו כן להלכה. ההלכה היא שצריכים להוסיף קודם בין השמשות. כמה צריך להוסיף? אין שיעור ידוע. התוספות מסתפקים בזה ועיין ראש השנה דף ט' ע"א ד"ה ורבי עקיבא, והשיעור אינו ברור, האם צריך להוסיף שתי דקות או חמש דקות, אבל צריך זמן מסוים. כמובן הכי רצוי הוא להוסיף כמה שיותר.

ממתי אפשר להוסיף? הרי אי אפשר לקבל שבת מיום ששי בבוקר, ואף לא מזמן חצות היום, כי עדיין לא שבת, אין עניין שאדם יחליט ביום אחד בשבוע לעשותו שבת, אלא צריך להוסיף על יום שבת. ועד כמה אתה יכול להוסיף? כל זמן שיש לו קשר לשבת, מפלג המנחה ואילך, עיין שו"ע סי' רס"א ס"ב. כך מקובל לפסוק בדרך כלל. דהיינו, מפלג המנחה. מנחה קטנה, היא שעתיים ומחצה לפני הלילה, א"כ מפלג המנחה, דהיינו מחצית, שזה שעה ורביע. והשעה היא זמנית, לכן בקיץ זה בערך שעה ורביע, ואולי יותר, הדבר תלוי במקומות, ובימים ובחדשים. בחורף זה בערך שעה, כי הימים קצרים יותר, וממילא התוספת היא כשעה לפני כן.

מעלת הסוכה

כתב מֵרֵן הגר"י רצאבי שליט"א בחיבורו 'בארות יצחק' הלי סוכה אות קנ"ד ד"ה 'העולם' בזה"ל:

מה שנהגו בתימן לחלוץ המנעלים קודם שנכנסים לסוכה, הוא דרך כבוד וקדושה יתירה כדרך שנהגו שם לחלץ קודם כניסתם לבית הכנסת, וכפי מנהג המקום שאין עומדים לפני הגדולים במנעלים אבל מדינא שרי כיוון שאין נמנעים מליכנס בהם אף בחדר שדרים שם, והאידינא באר"ק שהדרך לעמוד במנעלים לפני הגדולים, ממילא מותר ליכנס לביהכ"נ ולסוכה במנעלים וכמו שנהגין, ועי' רמב"ם פ"ד מתפילה ה"ה וברכי יוסף סי' קנ"א סעיף ח', ובביאורנו להלכות בית הכנסת מהדו"ת. ובערוך השולחן סי' תרל"ט סעיף ד' כתב שאין להכניס המנעלים בסוכה אם לא במקום הכרח ע"ש. והיינו כשאננס ברגליו, אבל כשהם ברגליו שרי כדבר האמור. וע"ע במשנה ברורה סי' קכ"ח ס"ק ט"ז ובכף החיים שם סק"ל, ובסי' צ"א בכה"ח ס"ק כ"ב שהכניס העולים לדוכן יצניעו המנעלים שלא יעמדו בגלוי בביהכ"נ. עכ"ל.

למדנו כיצד השוו אבותינו נע"ג קדושת הסוכה כקדושת ביה"כ, וידוע כיצד הקפידו מאוד אבותינו בקדושת ביהכ"נ ואכמ"ל.

הנדון הוא, לגבי תפילת מנחה, והדבר קשור למה שדיברנו מקודם בשם מהרי"ץ, האם התפילה קובעת כאן, או שלא? למעשה, אבותינו נהגו להתפלל בע"ש וערבי י"ט מבעוד יום. סיימו את התפילה בבין השמשות. הם דקדקו שאמירת 'יום הששי' תהיה ביום. כמשמעו 'יום' ממש ועיין שו"ע הלי תפילות שבת סי' נ"ח סוף סעיף א'. היו פעמים שהם אמרו 'יום הששי' מוקדם, ולאחר התפילה כשיצאו מבית הכנסת, היה עדיין לפני שקיעת החמה, בגלל שלא היו שעונים. או ביום המעונן, הם יצאו מבית הכנסת, והנה זרחה השמש. כיון שהם לא יכלו לכוון את הזמן בצורה מדויקת, א"כ עלול היה להיות מצב שעדיין לא שקעה החמה. כך היה בזמן חז"ל ובדורות הקודמים בכל העולם, כנ"י בש"ס ובפוסקים. אבל הם היו מקדימים להתפלל מבעוד יום, והיו מקבלים שבת ממתי שאומרים 'מזמור שיר ליום השבת' [תהלים צ"ב]. אמנם אדם צריך להוסיף מהחול על הקודש, אבל כשנכנסת השבת, היא חלה על האדם בעל כרחו, בין ירצה או שלא ירצה, כעת כבר לילה, והדבר אינו תלוי ברצונו או במחשבתו. אבל כשאדם מתפלל בערב שבת, אומר 'מזמור שיר ליום השבת', כיון שאמר דבר שלתפילה ושלקדושה, הוא מקבל עליו את השבת במלים האלה. אבל באמירת 'שיר השירים', או אפילו 'לכו נרננה', ישנם אנשים החושבים שהם כבר קיבלו את השבת, ולכן הם כבר אינם עושים מלאכה, ויש לחשוש לכך לא להתיר להם. אבל הדבר לא תופס, ואין לכך שום משמעות, לפי דעת כמה ראשונים [עיין יצחק על שו"ע הלי קבלת שבת סי' נ"ז אות י' ד"ה ואמנם]. 'לכו נרננה', זה עדיין אינו שבת. אפילו באמירת 'לכה דודי', שאומרים 'בואי כלה בואי כלה', לא נפסק בהלכה וגם אנחנו לא נוהגים להחשיב זאת כקבלת שבת, כיון שזאת רק הכנה לקבלת שבת. אומרים 'לכה דודי לקראת כלה', 'בואי כלה', אבל הכלה עדיין אינה נמצאת, אלא באמירת 'מזמור שיר ליום השבת'.

הכל מדובר לפי מה שנהגו בדורות שעברו, כך היה מנהג אבותינו בכל הדורות, אבותינו הקדושים שאיננו מגיעים לציפּרני רגליהם. אולי ישנם עוד כמה במקומות מסויימים, אינני יודע אם נהגו באופן זה, אבל בכל אופן אצלם, כיון שהדבר היה מבעוד יום, לכן הם היו מוסיפים. וכך נהגו גם ביום טוב, להקדים את התפילה. גם בחג השבועות, כפי שהבאנו במפורש ממהרי"ץ, התפללו אפילו מבעוד יום, לא חיכו לצאת הכוכבים, אלא התפללו מוקדם כבכל שבת וימים טובים. כך היה המנהג הפשוט.

אבל בזמנינו, רוב האנשים שלצערינו הם מאחרים, אפילו מאחרים מאד, ישנם כאלה שמגיעים בי"ב יוחאי, אלה העצלנים ביותר, אבל בזמנינו על כולנו נפלה עצלות בעוה"ר, בקושי באים לפי הזמן שכתוב בלוח, ומתחילים מנחה בזמן שכבר אמור להיות קבלת שבת. ויותר מדויק, זה בא בגלל האשכנזים, ועוד נדבר על כך בלי נדר.

המושך נעמוד הבא

גוד ולבוד ודופן עקומה הלכה למשה מסיני

מהר"ח סנאני וצ"ל לאחר שהאריך בביאור גוד ולבוד ודופן עקומה בחיבורו 'ארוי לבנון' כתב בעמ' ס"א בזה"ל: ועכשיו נודיעך מהו ענין הלכה למשה מסיני, או מפי השמועה, או מדברי סופרים. הנה לפעמים אומרים חז"ל, דבר פלוני הלכה למשה מסיני, או דבר זה מפי השמועה למדוהו, או מדברי סופרים. ולמה נתחלקו בחלוקות אלו שהם שלש חלוקות. אבל דע, כי הנה שלשה זמנים היו לו למשה רבינו ע"ה, זמן השראת הנבואה, וזמן רשימו דאשתאר מנה, וזמן שלישי שהוא הסתלקות הנבואה לגמרי. ולכך כיון ששורה עליו רוח הנבואה והבין ביאור הפסוק ודקדוקו וטעמו, אז מה שהבין באותו זמן, הוא נקרא מפי השמועה. וכיון שמתלקת רוח הנבואה מעליו ונשאר רשימו דילה, אז מה שהבין בשכלו באותו העת בכח אותו הרושם דרוח הנבואה, הוא נקרא הלכה למשה מסיני. וכיון שמתלקת הרוח מעליו לגמרי, אז מה שהבין אחר כך בכח שכלו הגדול, הוא נקרא דברי סופרים. והנה בכל מקום שתמצא שמוכר דבר זה הלכה למשה מסיני, או מפי השמועה, או מדברי סופרים, הנה אותו דבר אין בו מחלוקת כלל. אבל מה שהוציאו חכמים משכלם הוא יש בו מחלוקת ביניהם, והבן. עד כאן כפי מה שמצאתי בספר המדבר בלשון ער"ב, ואני העתקתי מתוכו בלשון הקודש כדי שיובן יותר. ואותו הספר שהעתקתי לזה מתוכו, הוא מבאר ארבעה עשר פרק דיני שחיטה דהר"מ במז"ל.

לזש"ק

שלום בן יעקב
ומירב טליה בת מנשה

לרפואת

יוסף בן משה דנין
בתושכחע"י

לעילוי נשמת

חזמה בת סאלם ע"ה
תנעב"ה

מֶרֶן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

המשד מהעמוד הקודם א"כ השאלה היא, לגבי תפילת מנחה, הרי היא עדיין תפילת חול, א"כ איך בזמן קבלת שבת מתפללים מנחה? זה כבר שבת או עדיין חול? נכון שלפי דעת רוב הפוסקים הדבר אינו טוב, כיון שצריך להתפלל מנחה מקודם, וכעין זה מובא מה שדגים הפוסקים באשה שמדליקה נרות שבת, ואשה הרי מקבלת שבת בהדלקת נרות, ואם היא עדיין לא התפללה מנחה, האם עדיף שתתפלל מנחה או שתדליק נרות? אם היא תדליק נרות, הרי אנו נוהגים כשיטת בעל הלכות גדולות ועיין שעה סימן נ"ז סעיף ב"ז, שבהדלקת נרות היא כבר מקבלת שבת, ואינה עושה כבר שום מלאכה, אלא אם תעשה תנאי. א"כ איך היא תתפלל מנחה? לכן הדין הוא, שתתפלל מנחה מקודם.

התורה והברכה לכל תורמי הת"ת אשר משקיעים הונם בתשב"ר ובונים לעצמם בנין לתפארה לחיי עוה"ב. יהא רעוא מן קדם מריה שמיא שלא יחסר להם מאופה ויראו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם ותהי משכורתם שלימה כפולה ומכופלת פאתו יתברך, אכ"ר.

ואשר הרי מקבלת שבת בהדלקת נרות, ואם היא עדיין לא התפללה מנחה, האם עדיף שתתפלל מנחה או שתדליק נרות? אם היא תדליק נרות, הרי אנו נוהגים כשיטת בעל הלכות גדולות ועיין שעה סימן נ"ז סעיף ב"ז, שבהדלקת נרות היא כבר מקבלת שבת, ואינה עושה כבר שום מלאכה, אלא אם תעשה תנאי. א"כ איך היא תתפלל מנחה? לכן הדין הוא, שתתפלל מנחה מקודם. אמרנו, שקבלת שבת היא באמירת 'מזמור שיר ליום השבת', אבל ביו"ט אין 'מזמור שיר ליום השבת', אלא את המזמור שלחג, כגון בשבועות 'קום אֶלְדֵיִם פִּיּוּצוֹ אוֹיְבָיו ותהלים ס"ח', ובאמירת מזמור זה אין עדיין קבלה שלחג. אלא את יום טוב מקבלים בעת שאומרים 'ברכו'. כיון ש'ברכו' זה תחילת תפילת ערבית, א"כ זוהי הקבלה. אבל כל זה מדברים אם עדיין מבעוד יום, אבל אם הוא כבר לילה, א"כ לא משנה מתי יגידו 'ברכו', אפי' אם יתפללו שעה אחרי כן, מזמן שקיעת החמה ואילך בודאי שכבר נכנס יום טוב. אולם לגבי תפילת מנחה, יש לימוד זכות על מה שנוהגים להקל, לפי שיטת הפרי מגדים, הסובר שתפילת מנחה זה דבר שלא מעלה ולא מוריד. לכן היום סומכים על כך, ויש לימוד זכות.

בספר שערים מצויינים בהלכה [סימן ע"ה ס"ק ב'] כותב כך, לגבי ההלכה שחלה שבת אם אמרו הציבור בביהכ"נ מזמור שיר ליום השבת, אפילו על המיעוט שלא הגיעו עדיין לביהכ"נ, שזה דוקא לעניין איסור מלאכה, אבל לא לענין תפילת מנחה. פרי מגדים. [סימן רס"ג, אשל אברהם ס"ק כ"ח]. ובשו"ת ארץ צבי [סימן ס"ז], נשאל לגבי מנהג החסידים המתפללים מנחה בע"ש לאחר השקיעה, שהרי לכאורה כבר חל שבת, א"כ זהו תרתי דסתרי? והוא משיב, עפ"י דברי הפרי מגדים בזה, שאע"פ שחל על כרחך קדושת שבת, מכל מקום לעניין מנחה מותר להתפלל, כיון שלא קיבל שבת בפה ממש. הרי קבלת שבת אינה חייבת להיות בפה ממש, היא יכולה להיות אפילו במחשבה, כך לפי הרבה פוסקים. ומאחר והוא רק חשב ולא קיבל עליו שבת בפה מלא, א"כ לא מחייב שהוא כבר לא יוכל להתפלל מנחה.

תו דעתו

אדם בנה סוכה בעלת ארבע דפנות וסכך כשר, למהדרין מן המהדרין. עיטרה וקישטה במיטב הקישוטים ובמירב חכמתו ובינתו שחננו השי"ת. אך סוכתו תהיה פסולה ויהיה אסור לברך עליה. וכל כך למה?? היות והשאר בסוכתו לאחר האכילה קדרות וקערות. עיין בש"ע סי' תרל"ט ס"א, ובשער הציון שם אות י"ג, ובבארות יצחק ה"ל סוכה אות קמ"ד. אך יתכן שאין בסוכתו המהודרת והעטורה קדרות וקערות, ועם כל זאת סוכתו תהיה פסולה ויהיה אסור לברך עליה. וכל כך למה?? השיב מרן הרה"ג יצחק רצאבי שליט"א בשנים עברו, לאחד מבאי הכנס בהקבלת פני רבו (בעיר קרית אתא ת"ז, תשע"ח): כאשר יש מכשיר פלאפון לא כשר בתוך הסוכה, פוסל את הסוכה ואסור לברך עליה, היות והוא יותר גרוע מכלי מטונף.

בקונטרס אחרון [של ספר שערים מצויינים בהלכה, דף רס"ז], הוא מאריך עוד בעניין זה, ומביא את המג"א לעניין אשה שהתפללה מנחה קודם ההדלקה, ואח"כ מביא את ספר האלף לך שלמה להגר"ש קלוגר [סימן קי"ב] האומר, שלא נכון לקבל שבת, ואח"כ להתפלל מנחה. בעל זכרון יוסף כותב [סימן מ"ח] שבזמנם, בימי המג"א ושאר הקדמונים, היו מתפללים לפני השקיעה. אבל בזמננו, מתפללים אחרי השקיעה, א"כ גם עכשיו זה אותו הדבר, והוא מביא ראיות לכך.

שו"ע הגר"ז אומר [רס"א ס"ג], יש הברל אם הוא נכנס לביהכ"נ כשאומרים 'ברכו', או לדין כשאומרים 'מזמור שיר ליום השבת', או אם אדם מקבל על עצמו את השבת. ונפקא מינה לגבי שבות. דהיינו, אם אדם קיבל על עצמו, הוא אסור במלאכות דאורייתא, אבל לא באיסורי שבות, שאינם מלאכה ממש, א"כ תפילת מנחה זה לא גרע מאיסורי שבות. כך מסקנתו. נמצא שיש על מי ועל מה לסמוך. מעלות וסגולות שמרויחים המוספים מחול על הקודש.

אולם צריכים לדעת, שמפסידים בכך הרבה. ישנם הרבה רווחים למי שמקבל שבת או יו"ט מבעוד יום, דהיינו מפלג המנחה. יש לכך הרבה מעלות, ויש בזה גם הרבה סגולות, כמובא בספרים שיש בזה סגולה לפרנסה טובה. והטעם הוא, משום שיום שבת זה דבר רוחני, המוסיף לאדם קדושה ומעלה רוחנית, ותוספת שבת מוסיפה גם דברים גשמיים. אם אדם רוצה שתהיה לו הרווחה, ברכה בכסף, וכן בענייני העולם הזה, הדבר בא ע"י תוספת שבת. כמה שהאדם יוסיף יותר בתוספת שבת, הוא ירוויח יותר.

שאלה מהקהל: אפשר לקבל על תנאי? תשובת מרן שליט"א: הדבר אפשרי, אבל בכל מקרה יש לומר 'בלי נדר'. ראשית, כדי שהדבר לא יחייב

שלוחה בזאת הברכה מעומקא דליבא למורינו ורבינו עטרת ראשינו הגאון הגדול מרן נשיא המוסדות פוסק עדת תימן מחזיר עטרה לישנה מקים עולה של תורה ולוחם מלחמתה רבי יצחק רצאבי שליט"א על הדרכתו והכוונתו לכל ישראל בכלל ולעדת תימן בפרט, ולנו צוות התלמוד תורה וההורים, לדעת איזוהי דרך ישרה שילכו בה ישראל לשכון אור. ולא פעם ולא פעמיים, ראינו בעינינו את ישועת ה' כהרף עין, בזכותו של מורינו ורבינו. יה"ד מלפניו יתברך שיאריך ה' ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, כבריאות איתנה ונהורא מעליא, ויפוצו מעיינותיו חוצה, כמים אשר אין להם סוף. ושנזכה לשמוח עמו בשמחת בית השאובה בבית קדישנו ותפארתנו, ששים ושמחים במהרה בימינו, אכ"ר.

יעורר מפי עליון כל האנשים אשר זיכרו לחיות שלוחם, וערבה רוחם אותם, ותעו מזונם לשמח משפחות מבני עמנו, למנוח יהא נקל להם בהוצאות הרעות בימים אלו. ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה, ויוציא לחיות מן העתנים כל ימי חייהם, מתוך אורך ימים ושנים, ובריאות איתנה, ועזרת מעליא, אכ"ר.

אותו לזמנים אחרים בהם אולי הוא לא יוכל לעמוד בזה, אם יצטרך משהו. אבל חושבני, שכשעושים על תנאי, הדבר חלש יותר. כי גם בשמים יעשו לו 'על תנאי', יבדקו אותו אם הוא עומד בתנאים, הכל לפי מעשיו. אבל אתה צודק, בודאי שזה עדיף מכלום.

דבר זה, של קבלת שבת מבעוד יום, הוא גם סגולה לבנים זכרים. כתוב בספרים, שהמקבל עליו שבת מוקדם, יזכה לכך. וכן מי שמחפש שידוך, שיגיד 'בואי כלה בואי כלה', ואז הוא יקבל כלה.

איתא בזוהר הקדוש [תיקון מ"ח דף פ"ה ע"ב], צריך האדם בשבת לשנות במלבושיו ובהדלקת הנרות ובמאכלים. וצריך להיות מוסיף מחול על הקודש. וכל המוסיף מחול על הקודש, מוסיפין לו נפש יתירה בשבת. וכל הגורע, גורעים לו ההוא נפש יתירה. דהיינו, בשבת האדם מרוויח נפש יתירה, ורק ע"י תוספת שבת הוא מקבל תוספת נפש זאת.

כתב הפרי מגדים [אשל אברהם ס"ס רנ"ו], המוסיף מחול על הקודש, מוסיפין לו חיים. זוהי גם סגולה לאריכות ימים.

כותב בעל "שערי אורה" לרבינו יוסף גיאקטיליה, בספר "רמזי שבת", השבת קודש וסביבותיו יש שבעים חילות של-חול, לפיכך צריך אדם שלא יקצר גבול הקודש, ולא יכניס טומאה בהיכל, שלא יאמרו עליו ארור משיג גבול רעהו, אבל ירחיב גבול השכינה. ובהיותו מוסיף בשבת בכניסתו וביציאתו מחול על הקודש, נמצא שהוא מוסיף ומרחיב גבול הקודש. ובזכות זה, בהיותו קורא את ה' בצרה, מרחיב לו ה' גבול הקודש, ומקצר גבול הצרה, וזוכה לנחלה בלי מצרים. מדה כנגד מדה.

רבינו האר"י אמר לאחד, סגולה לבנים, כדי שאדם יזכה שיהיה לו פרי בטן, שיהיה מאד וגם יזהיר לאחרים על תוספת שבת בערב שבת ובמוצאי שבת. שהוא בעצמו יזהר, וגם שיהיה לאחרים, ואז בעז"ה הוא יקבל תוספת. אמנם לא מגיע לו, אבל מאחר והוא מוסיף, עושה לפניו משורת הדין, גם איתו יעשו לפניו משורת הדין. ולאדם שכבר יש לו בנים, חושבני שגם אם לא יוסיפו לו בכמות, הרי שיוסיפו לו באיכות, וכך תהיה לברכה על מה לחול.

כתב בעל בן איש חי בספר בניהו [עוקצין ג' י"ב], הברכה הגשמית שלימי החול שבאה בזכות השבת, היא חלק התוספת שהוא מה שמקבלים שבת מבעוד יום. נמצא ישראל זוכים לעושר וברכה בזכות השבת. אך לא מחלק השבת העיקרי שהוא מן התורה, אלא מן התוספת. שהוסיפו חכמינו ז"ל. זה מה שאמרנו קודם, שהמעלה של השבת, היא רוחנית, אבל השכר בעבור תוספת שבת, הוא גשמי. אמנם לא ברור שהוא מתכוון כאן על תוספת יותר מן הזמן שצריכים, אבל השלי"ה כותב זאת במפורש, והוא כותב דברים גבוהים ביותר. בעל שלי"ה, היה מחסידי עליון. הנודע ביהודה [תניינא יו"ד סימן קכ"ו] כתב עליו מליצה, אוהב מצוות, לא ישבע מצוות. השלי"ה הוסיף לנו עוד כמה מצוות, אבל אינם הלכה, אלא מדת חסידות, והדבר לטובתנו. לא באים להכביד על מי שמרגיש 'כבד', אבל מי שיקבל זאת באהבה ובשמחה, יהיה לו קל.

אומר בעל שני לוחות הברית [נר מצוה מסכת שבת אות ל"ב דף קל"ג], מדת חסידות וקדושה יתירה היא, להיות מוכנים לצורך שבת במלאכות כבדות בחצות. אולי צ"ל 'מחצות', כנראה טעו כאן בהעתקה. ומחצות ואילך, יהיה העסק הכל בקדושת שבת שכולו שבת, דהיינו בהתעוררות תשובה. אדם בערב שבת מתקן את כל השבוע שעבר. ובתיקוני המעשים ובלימוד התורה. כך יעשו כל בני ביתו, עד זמן הדלקת הנרות.

ידידנו הרב יואב חלא שליט"א סיפר לי, שהוא שמע את השכנים שלו, בהיותו גר בראש העין, שבערב שבת הם למדו את הפרשה, בכך הם מתכוננים לשבת. ועל פי האר"י ז"ל, יש עניין כבר בבוקר לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום. זהו זמן טוב לחזור על הפרשה וללמד את הילדים, לא בלחץ, או בלילה כשכבר הם רדומים, בפרט כעת בחדשי הקיץ שהימים ארוכים, ובפרט שהנהיגו "שעון קיץ". ממשיך השלי"ה לכתוב, וסימניך, לא תעשה קל מלאכה [שמות כ', י']. כי בהתחלת קדושה מחצות ואילך ובתוספת שעה במוצאי שבת, שצריך להוסיף מחול על הקודש על החול, הרי שלושים ואחת שעות, וסימניך קל מלאכה [שמות כ', י']. שבת היא עשרים וארבע שעות, ומערב שבת בחצות, זה עוד שש שעות, ביחד יוצא שלשים שעות. ובמוצאי שבת תוסיף עוד שעה, סה"כ שלשים ואחת שעות. וסימניך לא תעשה כל מלאכה. אל תעשה מלאכה שלשים ואחת שעות.

דבריו הם מצד חסידות וקדושה. כי עפ"י ההלכה, בערב שבת מזמן מנחה קטנה ואילך, אסור לעשות רק מלאכת קבע. וישנם מחמירים ממנחה גדולה, דהיינו חמש שעות ומחצה זמניות, בהם לא לעשות מלאכה קבועה, אלא רק מלאכת עראי, כגון לכתוב איגרת וכדו'. וכן מותר לעשות את כל הדברים שהם לצורך שבת, כגון בישולים וכדו'. בכל אופן, מלאכת עראי או מלאכה שאינה קבועה, אין בה איסור. אבל מדת חסידות היא, שהכל כבר מתכוננים לקראת שבת. וכל המוסיף, מוסיפים לו.

בספר לחם הפנים על קיצור ש"ע [סימן ק"ג] מעיר בעניין תוספת יום טוב, צריך לידע, דבערב יו"ט סמוך לשקיעת החמה מחוייבים לסגור החנויות. הפוסקים כותבים, שבעלי חנויות יסגרו שעה לפני שבת, והוא מדגיש זאת על ערב יו"ט, ולפסוק ממלאכות האסורות כמו בערב שבת, כמבואר במסכת יומא [דף פ"א ע"ב], שמחוייב להוסיף מחול על הקודש בערב יו"ט כמו בערב שבת. גם יש חילוקים בשיעור בין השמשות. לא כמו שנשתבשו קצת בני אדם, שאין סוגרים את החנויות בערב יו"ט עד קרוב לחשיכה, ונדמה להם דערב יו"ט קיל מערב שבת. חושבים שישנו הבדל ביניהם, ובערב יו"ט אפשר להתעכב ולאחר. ה' יתברך יכפר בעדם, ויזהרו מכאן והלאה לעשות כדן. אמנם אינני מכיר את כל המקומות היום, ואת כל האנשים, אם זה כך גם כיום לגבי כניסת יום טוב. אך חושבני שבזמנינו לא יודעים זאת, עכ"פ לגבי מוצאי יו"ט, שהדין שיה בין מוצאי שבת למוצאי יום טוב. וכמו שהקדמנו למעלה.

אליכס תלמידי ת"ת 'צטרת חיים' היקריט, וכל אר תספ"ר הצדיקים!
 צדיקים ונצפים ימי חס הסוכות אר אנו הם כרואים,
 צ"כ תנו לזכר הפקיע ימים אלו לצליה בתורה קדושה ופיראה, כרצון אפילו
 שמארומים, והוא ממצונו יוסן אליכס כרחמי הרמים.

מעשה האתרוג

היתה משפחה מיוחסת ויראת שמים שגרה בצנעא, משפחת טיירי. והיה להם בית כנסת על שם. אחד הבנים שלהם נטרפה דעתו והתחיל להדרדר ולהשתגע, והיה הולך ברחוב ופוגש איש או אשה בדרך ומעמידם ובתוקף שואל אותם בערבית: "אנתא חגי?" – [אתה שלי] "צנעא חגי?", "אדניא חגי?" [כל העולם שלי]. והיה אם הנשאל עונה כן כן בכניעה אזי הוא עוזב אותו או אותה וממשיך הלאה, אבל אם אומר לו לא, אז הוא מתחיל לקלל ולצעוק.

הבעיה השניה של החולה היתה בבית-הכנסת לשם היו באים גם האחים שלו ומתפללים עם הקהל. לפי המנהג בתימן אם נגנב או אבד חפץ למישהו, היה בעל החפץ הולך לבי"ד ומתלונן ואז בית הדין שולח שליח מיוחד לבית הכנסת בשבת. וכאשר ספר התורה עוד נמצא על התיבה לפני הכנסתו להיכל, מכריזים את הדבר שנאבד או שנגנב ואם מישהו יודע עליו, מבקשים להחזירו לבעליו, ואם חזי מישהו לקח ולא החזירו מתחילים בקללות לעושה פשע זה. ואם נמצא החפץ – מחזירים אותו לבעליו ומבטלים את הקללות והחרמות. הקללות היו קשות מאד ואם הוא לא בא לבית הדין ומודיע, אזי כשקוראים את החרם ואומרים את הקללות החזן קורא את החרם וכשהוא אומר את הקללות כל הציבור עונה על כל קללה אמן. והחולה הזה עמד ע"י החזן וכשהחזן אומר את הקללה והקהל עונה אמן, מצביע שחזי הקללה תחול על אחד מאחיו. דבר זה לא היה כ"כ רציני בעיני הקהל ואחיו, כי ראו שאינו שפוי בדעתו. אך לאחר שהדבר נמשך, הקהל הפסיקו לענות אמן אחרי הקללות. החולה ניסה כמה פעמים לדרוש מהחזן שיקרא מה שכתוב, אבל החזן לא היה שומע לו. עניין השיגעון התפתח עד כדי כך עד שהיה מתהלך בחוץ בלא בגדים.

המשפחה פנתה אל הרב שלום מנצורה אשר זועזע מאד למשמע הדברים, ואמר שיביאו את החולה ביום שישי לחצר בית הכנסת שהוא גם בית כנסת של משפחת טיירי שהיתה משפחה מכובדת מאד, והרב מנצורה ביקש מהמשפחה שיבינו בגדים בחצר בית הכנסת.

וכך היה והביאו את החולה לחצר בית הכנסת. כבוד הרה"ג שלום מנצורה הגיע ונכנס לבית הכנסת ובידו היה אתרוג וסכין, התישב ושם את האתרוג על שולחן ה"מרפע" וסכין לידו. ופתאום שומעים רעש וצעקות וקריאות אשר הרב היה מדבר אל השדים שביקש מהשד שהיה בתוך החולה לצאת, והוא לא רצה. ויקרא הרב מנצורה לראש השדים שבסביבה ובקש ממנו שישפיע על השד שנמצא ושולט על החולה שיצא ממנו ויפסיק להתעלל בו, והשד לא רצה. אז הרב מנצורה הזהירו ובקש עוד פעם מהשד שיצא מהחולה ולא רצה לצאת, ושוב הזהירו אותו וביקש עוד פעם שיצא. היה ויכוח שלם שבו נשמעו צעקות ולבסוף ראש השדים אמר ביקשנו מהשד שיצא ולא רצה. הרב פנה אל השד ואמר לו: תצא ממנו, אני מזהיר אותך שתי פעמים. ענה לו – מי אתה שתתן לי פקודה? ואז הרב שאל את ראש השדים – האם רשאי אני לעשות משהו באין בריחה? אמר לו ראש השדים: תעשה בו מה שתראה כי הוא לא שומע לאף אחד והוא ממש פושע. הרב לקח את הסכין וחתך את האתרוג, ויצא ממנו דם והשד מת. אז ראש השדים אמר לידידיו – הרב עשה מה שגם אני הייתי עושה ואף אחד לא צריך להצטער על כך, רק תקחו ותזרקו אותו למקום שלא ימצא. ופתאום החולה נעשה רציני ושאל – היכן בגדי ומה קרה לי, ואז נתנו לו את בגדיו והוא התלבש ונתרפא.

(יקורות הזמן בתמוך עמ' 55)

מבצע

'אוספים זכויות'

הכולל את כל תלמידי התלמוד תורה ובו מוגרל מידי שבוע שופר של איל

עלו בגורל בשבועות האחרונות, התלמידים הנעימים והמיוחדים

יוסף

שיאחי

ני"ו

מאיר

עוזארי

ני"ו

שר שלום

חסיד

ני"ו

יהא רעוא

שיזכו

לתקוע

בשופרו של

משיח,

אכ"ר.

ברכה לרבים כיום שמחת תורה

מרב הגר"י רצאבי שליט"א בחיבורו בארות יצחק הלי שמחת תורה אות ל"ז ד"ה 'בהרבה'

בהרבה מקהילותינו נוהגין לומר ביום שמחת נוסח ברכה לרבים, והיא תפילה ארוכה רובה פסוקים מלוקטים, ותחילתה יקום פורקנא וכו'. ואומרים אותה בסיום הפיוטים אחר פסקת ההרים והגבעות קודם החזרת הספרי תורה למקומו, ואיתה בהרבה תכאליל כתיי בשם יש מקומות, וקבעו מקומה כנז"ל, ועיי לשון מהרי"ו בזה שנביא להלן ס"ק ל"ז. ומצאתי נוסח זה גם בקובץ כתיי מהר"י בשירי. ונראה לי דדבר זה יסוד ותיקין, כי יום זה יום ברכה הוא, לפי ששלמה המלך ע"ה בירך את כל ישראל בשמיני של חג, ולפיכך קבעו חז"ל במגילה דף לא. לקרות בו וזאת כברכה שברכם משה רע"ה כראיתא ברד"א וארחות חיים ועוד מרבנותא קמאי ע"ש. ולא נתברר מי יסדה. ובשאר תפוצות ישראל אין להם כלל מנהג זה, וזולת בק"ק אשכנזים שנוהגין לומר תפילה קצרה ממנה טובא דומה לה שמתחלת ג"כ בלשון יקום פורקן, ואומרים הם אותה אחר ההפטרה בכל שבת. ואפשר שנתקנה בימות הגאונים כנראה מלשונה הארמי, חוץ מן הפסוקים שבה שהם כלשונם במקרא:

פניני הלכה

אכל משפחות פתית יה"י שתרכבו לקיים את חל שמחתנו בקצושה אעליא אעבאז
את השיית בשמחה ובלא אבה כפצוננו יתפיק. ונלכה כולנו אביאת סואלנו
אחזא את חלנו אעיר קצושינו ותפארתנו. אכ"ר.

מתלמידי הגנים בעבודה יצירתית

תפארת בנים

שמחת
חיים
בעטרת
חיים,
ניכרת
על פני
הילדים

תלמידי הת"ת הלכו להעטיר בתפילה בקבר שמואל הנביא, ואף אמרו שם מפיזטי הסליחות. לאחר מכן התרענונו בפארק ענבה.

טעם למה שמחת תורה כחג סוכות

צריך לתת טעם למה אנו עושים שמחת תורה בחג הזה דהיינו בסוכות ולא בשבועות דווקא זמן תורתנו? ולעניות דעתי כי בשבועות עיקר שמחתנו היא על התורה שבכתב שאז ניתנה בחדש השלישי, אך להיות שעשו את העגל ונשתברו הלוחות לא יכלו ישראל לשמוח עד יום הכיפורים שאז ירד משה מן ההר בלוחות שניות, ואחר זה בא בחג הסוכות זמן שמחתנו שמקריבין ע' פרים כנגד ע' אומות וביום הד' פר יחידי כנגד אומה יחידה. ולפי שהוא (חג סוכות) רמז לעולם הבא והתורה שבעל פה היא המביאה את ישראל לחיי העולם הבא, לפי שצריך צער גדול להשיגה והיא אשר ניתנה לישראל ואין לאומות חלק בה, כמו שכתב בפרק קמא דעבודה זרה דף ב.: (דלעתיד לבוא) נוטל הקב"ה ספר תורה בחיקו ואומר: "כל מי שעסק בה יבוא ויטול שכרו" ועוד כתוב שם בגמרא על הגויים "מי בכס יגיד זאת" וישעיה (מג) ואין "ואת" אלא תורה שפירשהו על התורה שבעל פה שבה יזכרו ישראל לעתיד לבוא. לכן אנו שמחים בשמחת תורה שניתנה לנו ואין לזרים אתנו, ולכן נקרא "עצרת" שנעצרו האומות ממנה, וזו היא השמחה גדולה שאנו עושים ביום הזה לגמרה של תורה שעיקר השמחה על התורה שבעל פה. עצי הלבנון למהר"ס נחשון (חנש) זצ"ל עמ' של"א

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,
דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,
יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

נבחנו על כל פרשת נצבים ופרשת וילך ופרשת האזינו ופרשת וזאת הברכה בעל פה וקיבלו תעודת ותשורה נאה לאות הערכה. התלמידים הנעלים

אביעד שר שלום, ישי אגסי ני"ו. יה"ר שיעלו כמעלות התורה והיראה, אכ"ר

תלמידי כיתות א'-ב' נהנים מידי פעם בפעם בהצגה חוויתית כאשר הם בעצמם מייצגים את הדמויות של גדולי הדורות. תודתנו לר' ברקוביץ הי"ו על פעילותו העניפה בנושא זה. כבוד מפי עליון ויתמלאו כל משאלות לבנו לטובה

זכה בהגדרת הפרס הגדול

שופר גדול

במבצע

אוספים זכויות

התלמיד הנעלה

מלכיאל שמחי נ"י

יהא רעוא שיעלה מעלה בתורה וביראה, אכ"ר.

חכמי תימן

הרב נתן בן יצחק סולמני (זהב) זצ"ל

נולד בשנת ה'תרל"ל ביישוב מזחאן שבמחוז שרעב. עלה לארץ בשנת ה'תרפ"ד. עסק בקבלה ובכתיבת שירים. נפטר בשנת ה'תש"ב. תנצב"ה.

התודה...

כל האנשים והנשים החשובים, אשר נתנו מהונם עזקה לכפר על נפשותם, למען תיעוקות של בית רבן. תעמוד להם זכות תפילתן ותורתן של תשב"ר אשר משברת ומקרעת רקיעים ואוירים לבטל כל גזרות קשות ורעות מעליהן ולתת להם את

הברכה...

מאלהא דשמיא די ברא שמיא וארעא, וימלא כל משאלות לבם לטובה ולברכה, בכל השנה החדשה הבאה עלינו לטובה ובכל שנה ושנה, אכ"ר.

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: e0504150896@gmail.com

לוש"ק יובל בן דוד ורות בת זכריה

מהליכות אבותינו

בניית הסוכה מתוכננת מראשית בניית הבית ואופן נויה כתב מוהר"ר שמואל ישועה זצ"ל על מנהג קהילתם 'עדן' בענייני חג סוכות בחיבורו 'נחלת יוסף' עמ' שצ"א בזה"ל: יושבי עירנו מדקדקים מאד במצות סוכה וכל איש ישתדל לעשות לו סוכה לעצמו, ותולים בה לנוי סדינים יקרים איש לפי מסת ידו ויש מדליקין ז' נרות בכל סוכה, ויש יחידים עושים כסא ומעיל מפואר לכבוד ז' אושפיזין קדישין. גם במצות ד' מינים מדקדקים מאד יושבי עירנו כמעט כל איש יהדר לקנות לו לולב ואתרוג לבדו, גם נערים אשר הגיעו לחינוך יקחו למו הוריהם לולב ואתרוג להנכם במצות. ומדי דברי באתרוג ומינו לבי יחרד וייתר ממקומו מה בין הימים האלה לימים שעברו והוא, נהירנא כך הוינא טליא היה מכירת האתרוג בידי הבר"ץ דעירנו, וכל החפץ למלאות ידו במצוה יבא ויבחר לרצונו במחיר מעט ובדרך כבוד, והיה הבר"ץ שולחים לחשובי העיר האתרוג ומינו לבל איש ואיש בביתו על דרך כבוד, ועכשיו נתבטל זה המנהג הטוב ונהיה כל מכירת האתרוג ביד הגוים הקנאים שונאי נפש העברים ויעלו את המחיר על אחת שבע והגוים הזדים גסי הרוח היו מלעיגים על היהודים בשחוק והתול לאמר היהודים קונים האתרוג ותולים אותם בין פאת ראשם והדס וערבה כורכים אותם סביב צוארם והלולב חובטים בו את גופם וכו'. פעם אחת ישבו איזה גוים במסיבה אחת וא"ל אי' מהם בטומאת לבבו הגד לי כי מלבד ד' מינים הנז' עוד תקחו כל אי' אבטיח ומלפפון וכשתכנסו לבהכ"נ אתם משימין האבטיח על ראשכם והמלפפון על צואריכם ומריעו הארורים שחוק גדול ועוד ועוד, כתבתי זה בכאן אולי יתעוררו הצבור ויחזירו הדבר לכמות שהיה מלפנים. עכ"ל.

ניתן להקדיש את העלון

להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת.

לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022.